

УЧИЛИЩЕ-
ТО излиза дв-
пѣти на мѣсеца
въ една печата
на кола. Годи-
шна цѣна прѣд-
платена едвоѣ
ло медж. Спомо-
щствов. ставатъ
за година.
Писма неплате-
ни на пощата не
сѣ прѣти.

Писма, допи-
ски и спомоще-
ствованіята сѣ
испращатъ над-
писани до изда-
теля въ Руссе
у печатницата
на Дунавската
обл. п до Г-на
Анг. Стояновъ
срѣщо Шерке-
та. Въ Шюме-
из до оратія Р.
Ил. Блъсковъ.

УЧИЛИЩЕ.

Издателъ Р. Блъсковъ.

Съдържаніе: За учителскитѣ събори.—Бѣганіе отъ училището (писменни упражнения).—Трохичка хлѣбъ или описаніе на човѣка.—(продълженіе отъ кн. 19).—Любопытна Статистика.—Добра мисль на единъ чорбаджія (стихотвореніе). Разни.

ЗА УЧИТЕЛСКИТѢ СЪБОРИ.

Тукъ братътъ Сърбинъ като говори, че тѣхнитѣ учители сѣ огадили вече добритѣ плодове, що могатъ да произведатъ такивитѣ сдружаванія, които починали да ставатъ въ отечеството имъ(1), казва іоще, че ако иматъ добрата воля да слѣдватъ по тѣзи посока, скоро ще осѣтятъ ягка сила за своето званіе и прочая. Послѣ продължава: »Цѣльта на учителскитѣ събори е да сѣ образуватъ самитѣ учители взаимно, даващицъ единъ другиму въ размѣна своитѣ знанія, искусства, разгльжданія и др. да сѣ насърчаватъ и охрабраватъ взаимно, та спорѣдъ това да изпълняватъ точно своитѣ длѣжности на званіето. Дянтеръ(2), единъ отъ раннитѣ педагоги, говори за тѣзи събори тѣй: »Въ учителскитѣ конференцій сѣ прѣслушва онова що е добро и донося о-

(1) У насъ слушаме прѣди 2 год. че станалъ такива събори, първо въ Желѣзникъ послѣ въ Пловдивъ, но оттогава вече не са сѣ чуло нигдѣ да се свикатъ учителитѣ на съборъ.

(2) Роденъ у Берна 1760, а умрѣлъ на 1831.

нова що е по-добро; тамъ трѣбва да има такова повѣреніе, както кога са разговаря единъ баща съ сина си за най-главното питаніе на тѣхнія животъ. Таковато събраше живо напръдва, ако са държи въ него практично прѣподаване и са прочита първомъ нѣщо отъ прѣдмѣти — кой каквото знае, — дѣто са говори за училищнитѣ наръдби, а послѣ и отъ другитѣ науки. Слѣдъ прѣподаванитѣ и прочитани примѣри учителитѣ добиватъ вече матеріалъ за разговоръ и събѣтанія. Само събрането трѣбва да са ръководи мѣдро и наздраво за да недопуска да прѣвещи нѣкакъ прѣспирната съ нѣкои празни и необуздани наддумванія, или пъкъ да са вижне ученоветѣ немарливостъ и слабо участие въ събрането. А колко сѣ полезни іоше тѣзи събранія за нашитѣ селски учители ще приведемъ думитѣ на единъ школки листъ: »Не е рѣдко това дѣто да заглушаваятъ и откъпеятъ и нѣкои способни и образовани хора, ако нѣма нѣщо да ги насърча и подканя на работа. Таковато жалостно положеніе сполетя повече онези учители, които живѣятъ по далечни и разпръснати села, отцепени отъ сѣкое духовно съобрашеніе, и може би обременени іоше отъ неволя на оскуднѣи животъ, да испаднатъ въ слабостъ и мѣкушавство«. Най-доброто срѣдство срѣще това зло е учителитѣ да са свикватъ сѣгизъ тогизъ на съборъ, отдѣто са връщатъ по-вѣщи у своето званіе и въодушевени съ любовъ единъ къмъ други.

»Никой да не каже: азъ съмъ свършилъ богословіе, Гимназія и друг. па знамъ толкозъ колкото е нужно за единъ учитель на основно училище — за то не щѣ да отидѣ на съборъ. Който мисли тѣй, самъ си потвърдява своето недоученіе и незрѣлостъ. У него нѣма ни искра отъ учение. Човѣкъ трѣбва да са учи докато разумътъ му стига да работи, а то е до гробъ. А колко повече трѣбва да са учи онзи, който е назначенъ да учи други! Учителитѣ е длъженъ отъ день на день да развива и обогатѣва сичката си сила и дѣятелностъ тѣй, щото да може напълно да отговаря на своитѣ длъжности и званіе. Слѣдователно който желае да му сѣ развива умътъ сѣ повече и повече, той трѣбва да са упражнява съ сѣ сила въ различни работи и на-

соки; защото само онзи, който не е до тамъ на себе си, и понаучилъ нѣщо до нѣйдѣ, тому, наистина, не ще би драго да размишлява, нито ще угади у себе си желание да стане по-окопитенъ въ знаніето и да бѣде Господаръ на своята воля и своитѣ мисли. Човѣшкій духъ е способенъ и може да са усвѣршенствува сѣ повече и повече. Но тая негова самостоятелна сила ослабва щомъ поченемъ да са спираме. Обичае ли науката и званіето, що сме избрали, тогава сме осигурени. Ослабне ли нѣкои въ работеніето на ума, изгуби ли веднѣжъ волята за да научи нѣщо, съ което да са образува повече, завчаски тѣлесната страна прѣвещя духътъ и хваща да потѣва въ простота. А който е привикнълъ и желае сѣкога да знае повече, неговій разумъ непрѣстанно са разнива, забогатѣва и ражда най-хубави плодове; тогава както училищнитѣ науки, тѣй и сички други знанія напрѣдватъ и са истѣжияватъ. Ето на примѣръ у Нѣмцитѣ толкозъ са е писало и работило въ полза на обучаваніето и възпитаніето, юще отъ Франка до Песталоція, отъ Целера до Дистерверга, Дитеса и Кера. Колко богато вещество за наука, методъ и училищни нарѣдби са намиратъ въ списаніята на тѣзи учени хора, и се пакъ сѣкидневно са издирватъ нови срѣдства и пѣтища, щото да направятъ ученіето да бѣде по-просто, по-лесно и повече възпитателно. Смѣе ли учителътъ да остане извънъ своето врѣме и да си струва оглушки, къмъ потребитѣ, що е врѣмето извикало? смѣе ли да напусти сичко, що би го запознало съ съврѣменния развитѣкъ за възпитаніето и обученіето? Кѣкъ мисли той другояче да образува потомцитѣ и у тѣхъ добра бѣдѣнностъ? Най-добритѣ държавни нарѣдби, най-благотворнитѣ закони, — останажли би напусто, ако у народната масса непроникне ученіето и да отмахне сичката распаденностъ на страститѣ и суровоститѣ. Искаме ли да са приготви народътъ за повече нѣщо, то сме длѣжни да го запознаемъ съ сичкитѣ истини. А това могатъ да направятъ училищата ако въ тѣхъ работатъ учители съ добра воля, способни да извършватъ таковато велико дѣло. Какво добиватъ дѣцата отъ онзи учител, който не е въодушевленъ отъ любовъ за сичко що е истинско и добро?

А напротивъ блазѣ имъ ако паднѣтъ въ рѣцѣтъ на такѣвъ човѣкъ, който неуморно са учи отъ само себе си и на-прѣдѣва.»

По надолу братѣтъ Сърбинѣ дума, че неговитѣ съна-родници не били до толкозъ назадъ спрямо учителитѣ, както що ги описвали нѣкои си, които немогли или нерачили да ги познаятъ. А понататѣкъ като продължава за учителскитѣ събори въ Нѣмско и Унгарско, казва, че полани, прѣзъ мѣ-сецъ Марта станѣлъ такѣвъ съборъ у Бенишъ, дѣто свиканитѣ сж непосвенили да отлѣчатъ нѣкои Учители, които незна-ѣли *Гимнастика*, и оставили ги да са обучаватъ до идѣ-щия съборъ, наедно съ дѣцата, па тогава да учителствуватъ. Подеръ това като съвѣтѣва общинитѣ да имъ са несвиди когато са иска да спомогнѣтъ учителитѣ съ разносики за отиванѣ на учителски събори, дума тѣй: »Когато учите-лѣтъ прави сичко въ училището да изучи и въспита млада-та община, защо старата община да не принесе на това своята парична жърва, което нѣма и да огади? За сега учи-телскитѣ сборове могѣтъ да са ограничатъ у казитѣ и *велелитѣ*, а слѣдъ това трѣбва да са поразговорятъ и съ-гласятъ какъ да са събиратъ отрѣдомъ наедно мѣсто.« Най-сѣтнѣ заключава:

»Повѣрвайте ми, »дума той;« че у насъ просвѣщеніе нѣма да бѣде до тогава, до когато са не упростимъ съ незнаянето и познаемъ истината; до като са неосвободимъ отъ прѣдрасѣдки и заловимъ истинскитѣ начала; до като не поработимъ тѣй, щото да познаемъ що е човѣкъ, и какво достойнство му прѣдстой, та спорѣдъ това да го научимъ да познава своитѣ длѣжности, кои трѣбва да извършва точно.«

(Продължава са).

ПИСМЕННИ УПРАЖНЕНИЯ

Бѣганіе отъ училището.

Да са опише скѣрбта на единъ ученикъ на отиваніе въ училището слѣдъ дълги и добри распуси.Боянъ сѣкогн съ сѣлзи на очи си.той сравнява пріятелитѣ

на баштината си къшта съ подчиненіето на обществен-
ниятъ животъ. . . . Нѣма вече радостъ никакъ охота; и,
както добрата му майка не иска да са разболѣй, трѣба да ос-
тави училиштето. . . . Слѣдъ туй лъжливо разсѣждане Бо-
янъ побѣгва. . . . Нѣ колкото доближава до баштината си
къшта мислитъ му са измѣняватъ; образътъ на единъ неумо-
лимъ башта са прѣдставя на умътъ му. . . . Рѣшава са
да не отидѣ въ къшти и са уапжтва къмъ полѣната. . . .
Охъ! колко са усѣшта съживенъ като дѣха въздухътъ на
свободата! той не е веке боленъ. . . . Влѣзва въ една
гора; загубва са. . . . Ношгъ, бора. . . . Ужасъ на мом-
чето. Свѣткавици срѣдъ гората. Дѣбъ на когото при коре-
нътъ са тръсва Боянъ. Расмишленіята му. Колко му е жал-
но тогазъ за училиштето и за малкото му легло въвъ баш-
тината му къшта. Далѣчни гласове, свѣтила, хора съ страш-
ни образи. . . . Ето крадци, мисли Боянъ, и възлѣзва рас-
треперанъ на дѣбътъ. . . . Крадцитѣ (зашто Боянъ пра-
во бѣше прѣдвидѣлъ) застава въ подъ дървото и запалватъ
огнь за да си приготвятъ вѣчерята. . . . Бѣчева пълна
съ вино; овца. . . . Пушакътъ възлѣзва къмъ листитѣ. . .
. . . Боянъ проси милость; заповѣдватъ му да слѣзе. . . .
Крадцитѣ си приказветъ да го убиятъ. . . . Трепетъ на
ученикътъ; той баялдисва. . . . Когито доде въ себе си,
той е зтворенъ въ бѣчевата. . . . Крадцитѣ са дръпватъ и
са спокжсватъ отъ смѣхъ. . . . Нови разсѣжданія, отчая-
ніе на запрѣнїятъ. . . . Лисица привлечена отъ остаткитѣ
на угоштеніето. . . . Опашката на животното вмжкнѣта въ
дупката на бѣчевата и уловена отъ Бояна. Лисицата упла-
шена повлича сичко, тъмница и запрѣнь. . . . Бѣчевата,
блѣскана о дърветата, строшава. . . . Боянъ са намѣрва
близо до баштината си къшъ. . . . Расказва приключенія-
та си. Смиляваніе на майката. Съвѣтъ отъ баштата. Боянъ
раскаянъ е заведенъ пакъ по-скоро на училището.

Развитъ прѣдмѣтъ.

„Какъвъ е нажаленъ Боянъ!“ Казвахъ младитѣ му пріате-
ли, кога хваняхъ пакъ както него да ходятъ на училиштето,
слѣдъ дълги добри распуси. Най-сѣгнѣ Бояновитѣ очи сѣ пълни

съ сълзи; не участвува въ никоя игра; той толкози способенъ, толкози чивръсть на тичаніето. Мисли за баштината си кжшта. Тамъ нѣма досадни стѣни, които да го държатъ плѣнникъ; нѣма друга прѣграда отъ горизонта на синьото небе и на зеленитѣ рѣтове. Той работеше малко, играеше много, ѣдеше и спеше съ охота. Сичко е измѣнено: Читалиштата сж дълги, рекреациитѣ (почивкитѣ) кжси; не му е гладно веке, не спи веке: рѣшително Болнъ е боленъ, и, както добрата му майка не иска да е боленъ, той не може да стои въ училиштато. Като разрежди тѣй, ученикътъ пріема героническо рѣшеніе: побѣгва отъ училиштето. Нъ когато го изгуби отъ очи си, въображеніето му начинъ да потъмнява. До скоро не виждаше освѣтъ нѣжната си майка, която си отриваше сълзитѣ, като го стискаше въ обятіята си; сега са явява прѣдъ него жестокото и разгневено лице на неумолимиятъ му башта. Нъ бахъ! си каза той, за да удуши гласътъ на свѣстта си, азъ не можѣх да отидѣ въ училиштето; видѣхъ ма като побѣгнахъ, ште бѣдѣхъ хулѣ на другаритѣ си. На напрѣдъ прочее! Тука каза, и рѣшава да побѣгне на едно ближно село при роднинитѣ си. Охъ! какво благополучіе опита той, кога са намѣри на отворено поло! какво е хубаво небето! какъвъ е чистъ въздухътъ! Боянъ не е веке боленъ; ето го веселъ, лекъ, чивръстъ, сѣкоя стѣпка, която го отдалѣчава отъ градътъ и най-много отъ училиштето уголѣмява благосъстояніето му. Той преминува поляната и влѣзва въ една гора, и като го е страхъ да не го прѣсѣдватъ, улавя искривени патишта: изгубва са. Сждете за неспокойствието му, когато са видѣ въ туй жалостно положеніе. Веке пошта приближава, гореката тъмнина става повече и повече непроницателна; въздухътъ става влаженъ; единъ хладенъ вѣтръ мърда листоветѣ на дърветата и далѣчниятъ гърмежъ са съединява съ шумненіето на високитѣ върхове размърдани отъ бората. При туй дѣждьтъ пада като порой. Бѣдниъ Боянъ полуцѣпенъ чуркаше отъ него вода, и са плезгаше на сѣкоя стѣпка по морскитѣ пѣтъ, като сѣкаше на сѣка минута да чува чудни гласове, като си въображаваше на сѣка свѣткавица да глѣда въ сѣкоя водна капка, обвиснагла на високитѣ тревн, свѣтливото око на свирѣно животно, готово да го раскъса, той трепери съ сичкитѣ си стави. Най-сѣтитъ обезсиленъ отъ уморяваніе, убохтанъ отъ дневнитѣ душевни размърдванія, покритъ съ калъ отъ краката до главата

достигва посрѣдъ гъсти дървета и са тръшва до корена на единъ джбъ.

Колко са раскайва тогазъ за погрѣшката, която е направилъ! колко му е жално за училиштето! за грамматиката и за наказателнитѣ уроци!

Какво не би далъ само за да позаспи малко и да са събуди въ малкото си лѣгло много чисто, много топло, посрѣдъ домашнитѣ си! най-сѣтливъ той си лѣга. По-скоро са чуватъ челѣшки гласове, едно свѣтило свѣти прѣзъ дърветата; диви гласове, размиѣсени съ страшни попрыжни достигватъ до ушитѣ на бѣдното момче. „Ахъ! ето крадци, си каза то; Боже мой, смили са за мене;“ и са покача на дървото. Крадци тѣ (защо Боянъ—право билъ прѣдвидѣль) застѣватъ подъ дървото, което му служи за прибѣжище, като донасятъ отъ грабежъ една овца и една бѣчева пълна съ вино. Слѣдъ малко запалатъ голѣмъ огънь за да си приготвятъ вѣчерята. Ето нашия бѣжанецъ владенъ на смъртенъ страхъ. Безъ смѣненіе свѣтлината на пламъкътъ ште открие потуляніето му; нѣ той е слѣдъ малко користъ на друго трудно положеніе. Пушакътъ, който са издига отъ огништето, го обграшва отъ сичитѣ страни, и ето го че прихка съ единъ шумъ, който е способенъ да събуди сичкитѣ горски жители. „Има нѣкой тамъ горѣ,“ извиква единъ отъ разбойницитѣ, и управя пушкатъ си въ клонитѣ.—Съжелете ма, съжелете, Господиновци, вика по-скоро Боянъ, не ма убивайте, азъ съмъ момче, едно бѣдно момче изгубено.—Е добръ, слѣзъ прочее. . . . Магаре ни едно“. Боянъ не чака да го викатъ пакъ. Той е слѣдъ малко на кракаси повече мъртавъ отъ колкото живъ. Крадцитѣ го испитватъ хубаво, и са понзглѣждатъ да видятъ какво ште го правятъ. „Да го убійми, каза единъ отъ тѣхъ. На тази жестока рѣчь, Боянъ, веке изнемоштѣль отъ гладъ, отъ уморяваніе и отъ страхъ, пада безъ да са знае. . . . Когато доде на себе си. . . . Вижда са запрѣнъ въ бѣчевката и чува крадцитѣ, които са отдалѣчавахъ като са спокжсвахъ отъ смѣхъ. Тогазъ той мисли за родителитѣ си, най-много за майка си, толкози добра заради него, и плаче съ горѣшти сълзи, той посчете, трепераштецъ, една ккса молитва, която майка му го научила, като билъ мѣничкъ. Богъ го чу: Слѣдъ нѣколко мигванія, Боянъ слуша, гъздържа дишаніето си; едно нѣшто, което не може да види, върви полека и обикаля около бѣчевката. Той са пита растренераиъ

какво ще бѣде туй. Доближава рѣка си до дупката, усѣшта нѣшто мѣко; то било опашката на едно животно, на *Кумица Лѣса*, която миризмата отъ остаткитѣ на угоштеніята била привлѣкла на туй мѣсто. Момчето я хваща силно съ двѣтѣ си рѣцѣ. Уплашеното животно по-скоро търтва да бѣга, като помѣква слѣдъ себѣ си тъмницата и задрѣния. . . . Бѣчевката като са блѣска толкози о дървета и о коренитѣ, най-сѣтнѣ са распрѣснѣ. Туй е, што желаше Боянѣ. Той отпуска многостаствивата опашка и са исправя съвсѣмъ изнемоштѣлъ и испобитѣ. Сливаніето му биде много голѣмо, когато, като търсеше да са управи, вижда отъ далѣчъ баштината си кѣшта. Той са затеква тамъ, и разказва съ плачъ сичко туй, което му са случило. Чудността на приключеніята му накарва бѣдната му майка да трепери и да са смѣе дори до слѣзи. Башта му го мѣмра строго и го заведе въ сѣштиятъ день на училиштето. Отъ тогазъ нататакъ, когато дойаше на Бояна да му е мило за свободата, напомняше си за гората, за бората и за крадцитѣ.

Стефанъ И. Поповъ.

ТРОХИЧКА ХЛѢБЪ

или

Описаніе на челоуѣка.

(Продълж. отъ кн. 19)

ПИСМО IV.

З а б и.

Когато вие, мило мое дѣте, бѣхте още твърдѣ манички и са кѣрмехте само съ едно мляко, у васъ задъ бузичкитѣ ви стояхъ само двѣ червенички вѣнчица, съ кои не можяхте да си отхапите отъ абѣлката, защото въ тѣхъ нѣмаше още зѣби. Тогава тѣ на васъ и не трябяхъ, въ нашитѣ устица не влизаше друго нищо освѣнъ едно мляко; още и това не щеше да е твърдѣ приятно на вашата кѣрмилица, мама, ако да имяхте зѣби. Виждате ли, чи Богъ за всичко са погрижилъ; азъ ви казахъ това въ миналото са писмо и не веднѣжъ още ще имаме случай да го повтарямъ.

Нѣ малко по малко отъ трохичка ты стана коча момиченце и трябаше да ти са дава храна по другичка отъ млякото. А за това непремѣнно са искаха зѣбки. Тогава манечкитѣ първични

зѣбни зрънчица, кои спяха вътрѣ въ вѣнцитѣ, зематъ да са събуждатъ едно слѣдъ друго, като прилѣжни работници, кои чуватъ гласътъ на звѣнецътъ и са показватъ на работа. Сяко едно въ своето мѣсто са труди и отъ *фосфоръ* и *известъ* си правятъ, като отъ бѣлъ камъкъ стѣнчичка, коя расте и заяква отъ день на день. Вые, мисля, да знаете какво ще кажи това *известъ* — това е бяла каша, кажи чи певичето варена, съ коя са подпомагватъ зида-ритѣ, кога правятъ зидове. Отъ таквасъ каша мѣнечкитѣ ваши работници ви изработиха зѣбничкитѣ.

Колкото за *фосфорътъ*, то азъ мисля, чи не сте го виждали, нѣ можи да сте чували за него. Той са продава по бакалскитѣ продавници, въ образъ на масурченца съ дебелина, колкото дебелин прѣстъ; миризмата му удара на чесанъ и непременно трябва да са държи въ стѣкло, защото отъ нищо скоро и лесно са запалва. За това ви съвѣтвамъ, ако ви са случи нѣкогашъ да видите фосфоръ, то никакъ да го не пынате съ рѣцетѣ си, защото той прилѣпва на кожата и ако бы да са запали мѣчно ся угасва и отвара тешка рана. Азъ ви казвамъ това, защото фосфорътъ можи да отвори любопытни и чудни играчки на дѣцата и можи да ги положи да направятъ съ него каквото щѣтъ. Когато сме въ марчина, ако драснемъ съ него по стѣната или на вратата, или на камъкъ, или на дрехи, то по драснотото мѣсто са исписватъ свѣтлпикави прѣчици, съ една особенна свѣтлина, която са казва фосфорическа свѣтлина. Можемъ, тѣй като щемъ, да пишемъ въ марчината съ огнени букви, чрезъ кои нѣкогашъ плашили плах-лювцитѣ. Ако ми дадете вярна рѣчь чи ще сте умнички и чи ще правите това само при мама си, азъ щѣ ви научъ какъ можете да видите фосфорическа свѣтлина, безъ да отивате за това въ бакалскитѣ продавници. — Фосфорътъ е сякога предъ вашитѣ очи и въ вашитѣ рѣцѣ; той са намира по маничко въ кибритченцата; дръснетѣ главичката на кибритченцето въ марчина на стѣната и вые ще видите свѣтлива рѣсчица, която ще стои и ще са кади до нѣколко секунди. Нѣ, повтарямъ ви, не си играйте само съ това; това е лоша игра и сѣки день са чуватъ страшни случки, на кои причината сѣ были непослушнитѣ дѣца, като си са играли съ фосфорени кибритченца. Освѣнь това пазете са да ги не гуждате въ устата си; фосфорътъ е ядъ и такъвъ силенъ ядъ, щото съ него отравятъ мишкитѣ, като го размясватъ съ тѣсто.

—Ахъ, Боже мой! и това е у насъ въ зжбитѣ ни?

—Тжй, тжй и не само въ зжбитѣ ни, въ още и въ сичкитѣ ни кокали; не само въ нашето тѣло, нъ и въвъ всичкитѣ животни; най голѣмо доказателство за това имаме, че фосфорътъ за кибритътъ са добыва отъ кокалитѣ, събирани по кладницитѣ (салханитѣ). Ако да искаше някой можеше да си добье отъ зжбитѣ на маничкитѣ момиченца, само да ги имаше да са набератъ много

Азъ виждамъ, какво искате вие да знаете и разбирамъ вашето любопытство. Вие пытате себѣ си, отъ дѣ тѣзи първични работници зематъ този фосфоръ, кой тжй изведнжжъ са подпърлюва отъ малко едно нѣщо и когото спорѣдъ това и не трябва да гуждаме въ устата си? Дѣ намѣрили тѣ тжзи варъ, съвсѣмъ негодна за ядене, а пакъ съ кое, е напълнено сичкото наше тѣло?

Сжщо тжй е още чудно, чи тѣ сж испъкчали тогава само, когато трябваше.

Забѣлявате ли, чи за да разяснимъ работата си, ние не първень трябва да научваме други работи и за това трябва да са снираме на всяка стжика. Слушайте съ вниманье, ние захващаме да хортуваме за работа твърдѣ важна.

Когато нѣкой господаръ заправи нѣкоя голѣма кжца, той не премѣнно трябва да си приготи сичко що ще му е трѣбно за направата на зданието; той трябва още да има човѣкъ, кои да на глѣдна, да запазва, да държи сичко подъ ключъ и да дава на работницитѣ само това що ще имъ трябва.

Нашето тѣло е кжца—здание, която си има свой господаръ и управитель; още и какъвъ! каква дѣятельность! каква бързина и съ каква способность! що е предъ него управительтъ на най голѣми и богати велможи! Той е ту тамъ, ту тукъ, на сякадѣвъ едно время и не мислете, че това е само въ думи, не: думитѣ на сякадѣвъ едно и сжщо время, могатъ да са зематъ тукъ въ сжщата си смисълъ. У него има сичко. само чи не е въ магазинтѣ и въ хамбаритѣ, а, отъ що е още подобрѣ, въ джобоветѣ му, които ту скоро са испразниюватъ, ту скоро са напълнюватъ. Ако да узнаехте колко работници сж подъ неговата ржка, кои безпрестанно са трудятъ и работятъ и на кои работата е се отдѣлно, друга; освѣнъ това тѣ шегга не познааатъ, невъзможно е на тяхъ да са кажи: *да почакаме малко*. Тѣ не знаятъ да чакатъ. Тамъ трябва да имъ са дава и дава. На послѣ ние ще имаме случай да

разправимъ за тозъ управитель, на когото името, ако не сте ополучили, азъ ще ви го убяда: той са вика *кръвъ*.

Този господинъ управитель—кръвъта—ведижъ като минувалъ по край вѣнчицата, защото никога не стоп, видѣлъ, чи първичнитѣ зрънчица са пробудили и искатъ храна; той тосъ част имъ далъ желанната храна. Тукъ са искало фосфоръ и варъ; той ги измѣкналъ отъ пазвата си и не само това, нъ още и много други нѣща, нъ главнитѣ ох фосфоръ и варъта.

—Ами отдѣ зе кръвъта фосфорътъ и варъта?

—А, азъ чакахъ това питанье отъ васъ, ако бы да са пусна да ви обяснявамъ това, то ные ще са отдалечимъ съвѣмъ; а още и чрезъ това азъ ще съмъ принужденъ да ви кажъ послѣдната дума отъ историята си, когато ные още сега захващаме. Нъ нѣма що да са прави, беки вые като научите това ще са успокоите и ще можемъ полесно да продължаваме пѣтьтъ си.—

Управительтъ на кѣщата раздава дървье, дѣски, бон, кирпичи, варъ; нъ сичкитѣ тѣзи нѣща не сѣ негови; той ги е зелъ отъ господартъ на кѣщата. Наший управитель сѣщо нѣма нищо свое; сичко що той раздава е зелъ по испървень отъ домовладиката—отъ коремтъ, за кого открай азъ ви поразказахъ нѣщо си. Спорѣдъ това управительтъ като са изхарчва, непрѣменно нужно е щото да са снабдява пакъ съ материали и още съ сичкитѣ трѣботни, инакъ работата бы са спряла. Спорѣдъ това кръвъта като разнася по венчкитѣ страни сичко що са намира въ нейнитѣ джобове, иска са щото коремтъ пакъ да са напълва, инакъ въ кѣщата бы произлязло страшна безпорѣдица. А всичко що са вняся въ коремтъ минува презъ устата, дѣто трябва ные да гуждаме онова що трябва за нашитѣ работници и *ето защо ядемъ*.

Азъ забѣлявамъ, чи са май впуснахъ въ таквисъ расправенья, отъ кои май трудничко ще е да са измѣнимъ, защото виждамъ, че вые искате да разберете сичко.—Слушайте нататѣкъ: когато у вазъ зехъ да никнатъ жбкитѣ ви, вые, разумява са, не бѣхте яли ни фосфоръ, ни варъ, защото въ вашитѣ устица влизаше само едно мляко.

Това е тѣй. Ни тогава, нито послѣ не сте бѣли такова нѣщо и надѣвамъ са, че никога не ще да ги ядете. А между това тѣ се сѣ влѣзли въ вашата уста—това е вѣрно. Инакъ безъ то-

ва у насъ не бы изникнали зѣбки; какъ да са разрѣши впрочее тая задача?

За сега, мило мое дѣте, азъ щѣ ви кажѣ на кѣсо и изведнѣжъ: въ млякото, което вые сучахте и което сучатъ сички малки дѣца има фосфоръ и варъ, нѣ тѣй малко щото едвამъ са можѣ отдѣли.

И всичко това го има не само въ млякото, нѣ и въвъ всичката храна, съ която сега са хранимъ; само тукъ то са намира въ тясна връска и повече ще е трудно да са раздѣли. За кое и сичката работа на тѣзи наша чюдна машина, колто ные изучваме, състон въ това за да развърже и раздѣли трѣботното отъ не трѣботното и да даде потрѣбното на кръвта. Тѣзи машина бѣше твърдѣ слаба, когато са вые хранехте отъ гърдитѣ на майка си не можеше да ви слугува за тишки работи. За това Богъ е създалъ чюдната храна млякото, колто има въ себѣ си всичкитѣ нужни материали за кръвта; то я кажи готова кръвь.

Виждате ли, мило дѣте, колко сте вые задължени на оная, която ви кърмила съ млѣкото си! Тя ви е дала почти своята си кръвь, коя е влезнала въ вашитѣ жили и е гудила зачало, щое сега въ васъ. Ако бы някога да забравите това много ще сте неблагоприятни.

Нѣ не пытайте сега вече, какъ ще познаете чи въ млякото има толкова различни нѣща. защото това ще ма резерди. Питанье слѣдъ питанье и вые ще ма завлечете на край свѣтътъ, тѣй щото никога не ще можемъ разбра това, което искаме. А пакъ и тѣй са вещь отдалечихме отъ зѣбитѣ, за кои ужъ азъ щихъ днесъ да ви разказвамъ! Нашій урокъ е на свършенье, пакъ за тѣхъ ни дума. Сичко не можѣ изведнѣжъ. Стига, че вые добахте отъ малко, малко понятие, за какъ става сичко това, що са намира въ нашето тѣло.—Това не е изгубено время.

Димо Р. Блѣсковъ.

Любопытна статистика.

Періодическото списаніе, което ся издава на Нѣмскый языкъ, подъ названіе: »Gartenlaube«, като ся основава върху цифритѣ на най добритѣ географи и върху най вѣроятнитѣ документи, обнародва слѣдующѣтъ любопытна статистикѣ:

Жителитѣ въ свѣтътъ сѣ на число 1,288 миліона, отъ ко-

кто 369 милиона надлѣжжтъ на Кавказското плѣме; 552 милиона на Монголското плѣме; 190 милиона на Етіопското плѣме; единъ милионъ на Американското плѣме и 176 милиона на Малезското плѣме. Сичкитѣ тѣ племена говоржтъ особито 3,642 языка и исповѣдватъ хиляди различни вѣри. Суммата на умрѣлитѣ въ единъ годинъ е отъ 333.333.333. сир. 91.554 на день, 3,730. на часъ, 60 на единъ минутъ, единъ на секундъ, съ тоя начинъ, щото сѣкое отъ бѣніята на ржжжтъ ни извѣстява смъртътъ на единъ челоѳческж тваръ.

Среднѣото траеніе на челоѳческыятъ животъ, по сичкыятъ глобусъ, е тридесать години. Четвъртата часть отъ народонаселеніето умира прѣди седмъ години, и една и половина по на прѣдъ отъ седмдесать години. Отъ десять тисящи души само единъ достига да испълни сто години; само единъ отъ 500 души достига на 90. години; а само единъ отъ сто достига до 60. години. Жененитѣ живѣжтъ повече отъ нежененитѣ; и единъ челоѳкъ съ высокж снажъ дава повечето увѣреніе за дълтъжъ животъ отъ оногова, който е кжжъ. Отъ 1,000 души 65. ся женижтъ, и ся забѣлѣжило че женитѣ ставатъ по-често прѣзъ мѣсечитѣ Іунія и Декемврія.

Дѣцата, които ся родатъ по пролѣтъ, сж въобще по-силни отъ онія, които ся родитъ по другитѣ времена. Ражданіето и смъртъта ся случватъ най-много ношѣмъ. Само една осма часть народонаселеніето е добра за войнишкото искуство. Естеството на званіето причинява едно голѣмо вліяніе върху продълженіето на животътъ. Съ тоя начинъ отъ хиляда души отъ слѣдующитѣ званія, ето сѣразмѣрно онія, които достигатъ на седмдесетъ годишнж възраст: священници 42. души; земледѣлци, 40; търговци и работници 33; войскари 30; инженери и адвокати 29; учители 27; лѣкари 24; тѣй само онія, които преминуватъ животътъ си за да търсатъ средство да продължаватъ животътъ на другитѣ, сж онія, които умиратъ по-млади. Много чудно нѣщо! да ли е това критика или игра на естеството.

(Превелъ)

Т. Младеновъ.

1871 9/врій 20. Орѣхово.

Добра мысль на единъ чорбаджія за безполь-
зность-тѣ на богатство-то.

Ако бѣха: злато-то и богатство-то,
Тѣй сѣщо и могущество-то,
Задържавали сладкый животъ.
Человѣку на тоя свѣтъ;
Си думаше единъ чорбаджія
У едно село въ Българія.
То азъ щехъ безъ друго,
Богатство-то да трупамъ много;
Щехъ много да прѣтѣснявамъ
И бѣдни-тѣ хорица да стѣснявамъ,
Само съ пары да ся здобія,
Та животъ да придобія;
Нѣ уморенъ! защо-то животъ-тѣ
На вси живуци по свѣтъ-тѣ,
Неможе да ся задържава;
И много да са продължава
Понеже жестока-та смъртъ
Ни вика безъ комплиментъ.
(Или пѣкъ тѣй) понеже смъртъ-та жестока
Безъ жалость ни вика!
Богатъ, сыромахъ непознава
Малкъ, голѣмъ не съзнава;
За туй въ ума си турихъ
И азъ тѣй намыслихъ:
Прѣди смъртъ-тѣ ми тукъ да слѣзни
И животъ-тѣ ми да грабни;
Съ пары было или злато
Да помагамъ за общо добро
Още—и на училища и общины,
И на вси нѣща благородны.“

Дай Боже! Умъ и разумъ на вси чорбаджіи по насъ,
Като на тогова, кой-то ся нарича Спасъ!!!

Габрово 10 Ноемвр. 1871.

В. Хр. Радославовъ.

Кому горко? кому ахъ? ахъ? (и увь?)

Кому каранія? кому празднословія?

Кому удари безъ причинъ?

Кому подпухнѣли очи?

На опѣзи, които са бавятъ (въ крѣчмытъ) за вино:

Които ходятъ да търсятъ подправено (пивко) вино.

Не гледай виното че е червено,

Че показва шарѣтъ си въ чашата,

Че върви гладко.

Испослѣ хане, като змиа,

И ожила като змѣй

Очитѣ ти ще гледатъ чужды жены,

И сърдцето ти ще говори развратно;

И ще бѣдешъ, като който спи срѣдъ море

И като, който лѣжи на върхѣтъ на мащъ.

Ударихъ ма, ще речешъ, и нема заболѣ:

Бихъ ма, и не усѣтихъ:

Кога ще са събуджъ, да иджъ да го търсѣ пакъ?

Изъ причитѣ Соломоновы глава 23.

Преведе **Ив. Х. Тодоровъ**
отъ Бебрево.

Г А Т А Н К А.

Ножицитѣ му на носа,

А сабыта му на гърба;

Пѣкъ сладкото му у уста.

Дѣ кѣдѣ мине—'се пѣе—

На слънце върло вилиѣе.

Когото мило цѣлуни,

Той ще го помни за-тры дны;

Пѣкъ то весело отива

И сладкъ му пѣсянь припѣва.

Случи го пѣкъ ты, нѣ, „бравъ“!!

(Пчела—пишѣла)

Ц. Г. III.

Р А З Н И.

** Недѣй са радва, че дѣцата ти сж хубавелчета, но грижи са за безуміето имъ, за което ги наказвай и често поучавай. Нѣкоя си черногорка тѣй направила на сина си, който бѣше отишълъ на бой, и като издалъ другаритѣ си побѣгнълъ: майка му безъ да ѝ до-милѣе, грабна неговата пушка упушна го и рече: „Умри, синко! като не си щѣлъ да живѣешъ както трѣбва, не ти са стой да живѣешъ.“

Колкото научаваме съ повече трудъ, това и по-много заю-мняме; както и спечеляний имотъ съ много трудъ, спестяватъ о-нези, които го добиватъ съ собственния си трудъ, а не които го сполучатъ на готово—отъ наслѣдство.

** „Филосовски ако и да говоришъ, но като си сиромашъ вързани ти сж ржцѣтѣ, краката, езикътъ и за нищо са неслуша тво-ята дума. За тсва пише въ книгата Сирахова: *Богатій продума и сичкитѣ са умжлнхж, и неговитѣ думи въздигнахж дор' до облацитѣ; сиромаштъ продума, и рекохж: кой е тойзи? ако ли са спрѣне, никой го неподдържа.*

** Дай страхъ на дѣцата си, а родителската любовь скривай дълбоко въ сърдцето си. Пази ги отъ мързель и недѣй ги оставя никога безъ работа.

—Хората са раждатъ, умиратъ и забораваатъ са, само истин-ски ученитѣ, които са написали и оставили нѣщо полезно за чо-вѣщината, не са забаравятъ, а славятъ са довѣка прѣдъ цѣлъ свѣтъ.

(И-ца)

Съ радостъ извѣстяваме, че тука въ Руссе са отвори іоше едно Българско училище у вѣнкашната махла, наречена *Джильварушъ*. При освѣщаването на това училище са сказало едно дъл-го и широко слово, което само абонатитѣ на „Славата“ ще четатъ. —Друго такова училище са притъкми вече и въ махлата *Герданъ*. И тѣй училищата въ Руссе зехж да наспоряватъ. Дай Боже!

За смѣшни и забавни мѣсто не остана у тѣзи книжка.

ПОДАРКИ.

Г-нъ Коста Даскаловъ отъ Ловечъ подарява едно год. течение отъ „У-чилището“ за тамкашното дѣвическо училище.

Г-нъ Стойко П. Котларовъ отъ Букурещъ подарява едно год т. за у-чилището въ отечеството си Тетѣвение (Ловченско).

„Ученическото Дружество“ въ Габрово подарява едно г. т. за Македон-скитѣ дѣвици, които са учатъ у Габровското женско училище.

Руссе, въ печати. на Д. областъ. طونه ولايتی مطبعه سندھ طبع اولنشد